

ОСОБЛИВОСТІ МІЖГРУПОВИХ КОНФЛІКТІВ

Кудояр Л. М., доц.,
Симоненко С. М., студ. гр. Ес-22

Сьогодні Землю населяє понад 6 мільярдів людей. Вони об'єднані у більше ніж дві сотні національно-державних утворень, у понад 20 мільйонів економічних організацій і сотні мільйонів інших великих і малих соціальних груп (сім'я, релігійна община, сільські громади тощо). Відносини між групами не можуть бути безконфліктними. Виникають міжгрупові конфлікти. Факт залучення до конфліктів великих груп людей істотно змінює як механізми їх виникнення, так і режими протікання.

Міжгруповим конфліктом можна вважати зіткнення груп людей, а також окремих представників цих груп. За умов конфліктних дій ці учасники сприймають свої дії у площині міжгрупового вибору, сприймають один одного як членів різних груп.

У міжгруповому конфлікті суб'єктами виступають групи (малі, середні, мікрогрупи). Підгрунття зіткнення складають протилежно спрямовані групові мотиви (інтереси, цінності). У цьому і полягає одна із основних особливостей таких конфліктів.

Наприклад. Американський психолог Музафер Шериф розділив 22 незнайомих між собою підлітків (11-12 років) на дві групи і відправив їх у табір відпочинку, поселивши їх у різних місцях. Цілий тиждень кожна група нічого не знала про існування другої. Кожна група стала згуртованою. Тільки тоді експериментатор дозволив їм зустрітися і влаштувати турнір з різних видів спортивних змагань. Всі призи отримувала команда-переможець. Через деякий час мирний табір відпочинку став місцем бойових дій. Конфлікт почався із простих сварок під час змагань і поступово досягнув стадії взаємних набігів і спустошень. Між хлопцями із цих двох груп не було ніяких культурних чи етнічних відмінностей, всі вони належали до середнього класу суспільства, були досить вихованими. У той момент вони нагадували шайку злої шпани з обох боків. Причому, ніхто не провокував їх на агресивні дії. У цій ситуації виникнення конфлікту можна пояснити боротьбою за дефіцитний ресурс (призи).

Кожна людина належить одночасно до різних груп. Вони також змінюються (змінюється вік людини, її переконання, розмір власності, нині навіть стать можна змінити). Оскільки, інтереси різних груп не співпадають і відносини між ними конфліктні, то будь-який індивід протягом життя виявляється втягнутим у різні великі чи малі, серйозні чи несерйозні міжгрупові конфлікти.

Отже, характеристика типового суб'єктивного змісту конфліктної ситуації міжгрупового конфлікту зводиться до таких трьох явищ:

- «деіндивідуалізація» взаємного сприймання – члени конфліктних груп сприймають один одного по схемі «Ми – Вони»;
- неадекватне соціальне порівняння – якості власної групи оцінюються значно вище, ніж протилежної;
- групова атрибуція – позитивна поведінка своєї групи і негативна поведінка чужої пояснюються внутрішніми причинами, а негативна поведінка своєї групи і позитивна чужої пояснюється зовнішніми обставинами.

Конфлікти відбуваються між різними соціальними класами. До конфліктів можуть призвести різні типи соціальних відносин. Наприклад, серед різних груп жителів міста: між зайнятими у державному і недержавному секторах економіки, між управлінською ланкою і зайнятими безпосередньо на виробництві, між міськими і сільськими жителями і т.ін.. Найважливішим об'єктом конфліктів виступає прагнення людей до здобуття високого соціального статусу і досягнення кращих умов життя. Сьогодні у нашому суспільстві поглиблюється соціальна стратифікація, тому можна очікувати, що напруженість зберігатиметься і виявлятиметься у невдоволенні й осуді більш "богатих" співгромадян.